

ס פ ר

יסוד וְשֵׁרֵשׁ הָעֲבוּדָה

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַתְּפִלָּה וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת

שֶׁחִבְּרוּ הָרַב הַמְּאֹרֶה הַגָּדוֹל אִישׁ אֱלֹקִים קָדוֹשׁ וְנוֹרָא,
עוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ, צַדִּיק וְנִעְלָה,
חֲסִיד אֲמֵתִי, הַמְּקַבֵּל הָאֱלֹקִי

מוֹהַר"ר אֶלְכָּם נֶדֶר זִיסקינד זצוק"ל

מק"ק הורודנא הגדולה במדינת ליטא

חֶלֶק רֵאשׁוֹן

חֶלֶק שֵׁנִי

עוֹלַת חַל

עוֹלַת שַׁבָּת

מהדורה מחודשת, מפוארת ומושלמת, כלולה במעלות:
(א) תיקוני שגיאות ושיבושים (על-פי המהדורה הראשונה)
(ב) ניקוד ופיסוק מלא (ג) תרגום מאמרי הזוה"ק (ד) מראי-
מקומות וציונים (ה) מלואים והשלמות (ו) תוכן הפרקים
(ז) פענוח ראשי-התבות והמליצות (ח) קונטרס המפתחות
עם עוד מעלות רבות כאשר עיניכם תחזינה מישרים

נערך בעזה"י ע"י

יהושע העשיל זינקובר

ירושלים תשמ"ז

יסוד ושרש העבודה של התפלה והתורה והמצוות

זה ספר תולדות אדם מעשים טובים. לפעולות אדם בדבר שפתיו ולבו לו
נכון עמו לטובה שוים. בכונות פשטיות נוח לכל פטר ורכיבים. וכל איש
מאנשי קדש ישראל לה' בכונותיהם חזקים. והוא חבור לתורה ומצוות לב
האדם מלהבים. בכל התפלות של כל השנה פונות ישרות מבארים
ונקובים. הן בתפלות של חל ושב־ת־קדש ואלה מועדי ה' מועדים טובים.
והן של ימים נוראים פונות חשובים. וגדל מעלת הלמוד עם כל פרטיו
וכונותיו וסדר הלמוד בתורה ובנביאים וכתובים. ושם יש סדר למשנה
ונמרא ומדרשים וספרי קבלה וספרי יראים לחברים המקשיבים. וגם אלה
המצוות אשר יעשה אותם האדם בכל השנה הן התדירים או הנהוגים
בזמן מוֹמָנִים הקצובים. בכלם פונות ישרות על הלב מתישבין. ולאחרונה
ישאו לדגליהם תקוני הטעות שנפלו בפרוש רש"י של נביאים וכתובים
ובאור גבולי יהושע וגבולי העתיד ובאור בגין שלמה ובגין העתיד שאנו עם
קדוש מצפים ותאבים. את כל אלה ידי עשתה בעזר שוכן ברוכים. בכדי
לזכות את הרבים. אני הצעיר באלפי יהודים הנכאבים. אסקפה הנדרסת
לפני מצדיקי הרבים בפוכבים.

אלכסנדר זיסקינד במו' משה זצ"ל

מק"ק הוראדני הגדולה במדינת ליטא

[נוסח דף השער של המהדורה שהדפיס רבנו המחבר זצוק"ל]

מהדורה מחודשת, מפוארת ומושלמת

ערוכה ומסודרת על־פי המהדורה הראשונה (נאווי־דוואהר תקמ"ב)

הסכמת הגאון הצדיק רבי בנימין יהושע זילבר שליט"א בעמח"ס אז נדברו, מקור הלכה ועוד

בס"ד, יום ח"י אדר תשמ"ז

ישמחו היראים ויגילו הלומדים בהגלות נגלות לעינינו הופעת הספר הקדוש
יסוד ושורש העבודה בצורתו המחודשת והמושלמת פרי עמלו ויגיעתו של
הבחור המופלג בתור"ש הטהורה שלשלת היוחסין כמו"ה יהושע העשיל
זינקובר הי"ו.

וכמובן שאין מטרתי בזה לכתוב הערכה על הספר עצמו ועל מחברו הקדוש, כי
הלוא הוא מספרי היראה המפורסמים לשם ולתהלה בכל קצוי תבל וכולו יראת
ה' יראה פנימית העיקרית וזכה למהדורות הרבה שנתקבל בחיבת הקודש בכל
החוגים והעדויות ויש לחשוש מפני כל המוסיף גורע. אלא היות שהספר יוצא כעת
לאור עם הרבה הוספות ומעלות נחוצות מאד, וביחוד התרגום של הזוהר הקדוש
שעליו עומד היסוד של הספר הקדוש הזה וגם מתוקן היטב ע"פ דפוסים
מתוקנים, ועוד ועוד, לכן עלינו להכיר טובה להנ"ל ולפרסם כי דבר גדול עשה
בזה מלאכה נקיה שיש בה חכמה כדי לזכות הרבים. ונתגלגל זכות ע"י זכאי כי
על ידי זה ירבו המעיינים והלומדים בספר הקדוש הזה ואין לך זכות הרבים
גדולה מזה. וכבר כתב מו"ר גאון ישראל וקדושו רבינו ישראל סלנטר באגרת
המוסר המפורסמת דמה שאמרו ז"ל כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן
השמים נכלל בזה גם הגורם לאחרים ללמוד מוסר וכפי מה שמוסרים משמו שזה
מקרב הגאולה האמתית.

וכל מן דין סמוכו לנא וידי תכון עמו ואמינא לפעלא טבא יישר כחו וחילו
לאורייתא זכות המחבר יגן על כל ישראל ועלינו ועל מחברנו ומוציאו לאור
שיעלה מעלה מעלה בשקידת ומדרגות התורה והיראה לתפארת אבותיו הגדולים
ובכל אשר יפנה יצליח. וע"ז באעה"ח ביום וחודש הנ"ל ביום הסתלקות של
הגה"ח והקדוש זצוקלל"ה.

בנימין יהושע זילבר

הַתְנַצְלוֹת הַמַּחֲבֵר

תִּפְלֶה לְעִנִּי כִּי יִשְׂרָאֵל מָלְתָה עַל לְשׁוֹנֵי בִּקְשׁוֹת לְתַמּוֹ מְשׁוּכִים. וְקוֹלִי אֶל
בְּנֵי-אָדָם הַנְּסִיכִים. רַבְרְבִי דַעְמָא מְדַבְּרֵנִי דְאַמְתָּא יוֹשְׁבִים בְּסֵאוֹת
לְמִשְׁפָּט זְקוּקִים דְּנֹר מִפִּיהֶם גְּשֻׁלָּכִים. הִמָּה הָרוּעִים עֲדַרְת צֶאן קִדְשִׁים וְרַע
בְּרוּכִים. הָרִים הַגְּבוּהִים מְאוּרוֹת הַגְּדוֹלִים שְׂבָכָל פְּלָכִים. גּוֹדְרֵי גֵדֵר וְעוֹמְדִים
בְּפֶרֶץ חֵק עוֹלָם לֹא יַעֲבֹרֵנוּ לְהַשְׁיֵג גְּבוּל לְהַסִּיד דִּרְכָם בְּשָׂפִים. וְהִמָּה לֹא פָאוּ
בְּכַתְבִּים לְתֵן עֲדִיָּהֶם וַיִּצְדְּקוּ לַעֲשׂוֹת לִי סְמוּכִים. לְבַל יֵרָאֶה גֵאוֹת אוֹ שׁוֹם
דְּבַר שְׂבַחֻכָּה עָלַי כִּי פֶה שִׁקְלִי לְהַכְרִיעַ בּוֹ וּלְהַסְפִּים. כִּי גָלוּי וַיְדוּעַ לִפְנֵי הַמַּצִּיץ
מִן הַחֲרָבִים. כִּי קָשָׁה טְלִטּוּלָא דְגִבְרָא כְּמוֹנִי בְּחִלְשׁוֹת מְזֻג בְּרִיאוֹתִי לְסַבֵּב
בְּעִירוֹת וּבְכַרְפִּים. וְשַׁעֲוִירֵי דְמַעוֹת לִי נִגְעָלוּ לְיִנְדָא עַל הַדְּרָכִים. וְגַם כִּי חֲזוֹת
הַסֵּפֶר הַזֶּה לֹא אֶסּוּר וְהֵתֵר בְּדַבְרֵי הוֹרָאָה מְכַרִּיחִים. רַק כֵּלּוּ יֵרֵאת שָׁמַיִם
וּמוֹסֵר וְתוֹכָחִים. לְאַנּוּשׁ בְּעֶרְכִּי עֲרוּכִים. בּוֹדְאֵי אַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנִיכֶם
תִּשְׂאוּ וּפְרִיכֶם תִּתְּנוּ לְהִיּוֹת מִן הַמַּסְפִּימִים וּמְרִיכִים בְּמִשְׁיָגִי גְבוּל דְּכִים.
וּבְמַחְתִּי בְּגִדֵל חֶסֶדֶם וְטוֹבָם וְלֹא נִסְעֵתִי בְּאַלָּה מַסְעִי לְהַתִּיצֵב לִפְנֵי מְלָכִים.
וְהִדֵּן אוֹתִי לְכַף זְכוּת גַּם בְּשָׁמַיִם עָלָיו יִרְבוּ הַמְּזַכִּים. וּבִימִינוּ תוֹשַׁע יְהוּדָה
וּיִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אֶסִּיר וּלְלַקֵּט שׁוֹשְׁנָה מִבֵּין הַחוֹחִים וְסִידִים סְבוּכִים.
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

הנה עת דודים הגיע להסיר המכשול מדרך עמי העולה בפרש"י של כל נביאים
 וכתובים שנפלו בספרי הדפוס טעויות רבים ועת לעשות לה' לשלם נדרי אשר
 פצו שפתי ודברי פי בשער הניצוץ, פרק ב, ובנעילת השער, להקל עול כבד הבין
 ונטל החול מפאת טעות הדפוס הנמצאים בפרש"י בספרי נביאים וכתובים
 דפוס זולצבאך הנדפס שנת תקכ"ג וחדשים מקרוב באו דפוס אמשטרדם בכרך
 קטן הנדפס שנת תקי"ד לפ"ק. והנני שם לפניך על השיעור של תיקוני הטעות
 משני דפוסים אלו לתקן את אשר לפניך באיזה ספרי עשרים וארבע משני
 הדפוסים אלו כדי להקל עליך בלמודך. ואל יקשה בעיניך בשלחך חפוש עיוןך
 בזה, מה אלה אשר הצגתי תיקון הטעות משני דפוסים אלו ויחדיו יהיו תמים
 אל ראש אחד ולא יצאתי לחלק בהבארה לבאר ולהגיד את הרשום בטעות של
 כל אחד ואחד לבדו ואת זה לעומת זה התיקון מכל טעות וטעות משני דפוסים
 הנ"ל, תדעו נאמנה אחיי ורעי, כי אם אמרתי אספרה נא כמוהם מכל אחד ואחד
 לבדו המעוות ואשר לו יוכל לתקן, יגיענו כפול במלאכה שאינה צריכה לגופו, כי
 החכם עיניו בראותו משרים שכאן נמצא וכן הוא בספרו, יבין לאשורו שהתיקון
 בחבורי נכון הוא למועדי רגל המלאכה בדפוס השני משני דפוסים הנ"ל, כי
 בעז"ה חפשתי חפש מחופש בקרב שני הדפוסים הנ"ל ובדקתי עד מקום שידי
 מגעת בדוקין שבעין השכלי, דוכתא דלדידהו הוה מומא, ולתקוע יתד במקום
 הנאמן בשני דפוסים הנ"ל ולעשות כיון בדפוס. (*) ועוד ידי נטויה כיד ה' הטובה
 עלי בביאור גבולי יהושע וגבולי העתיד ובנין שלמה ובנין העתיד שיבנה
 במהרה, בכדי להבין במקרא בנקל כל היודע ספר בלימוד תנ"ך על בוריה. וזה
 החלי בעזר אלי:

(*) א"ה: היות ותיקוני הטעות מתייחסים לספרי נ"ך מדפוס זולצבאך ואמשטרדם שאינם
 מצויים בזמננו, ומרבית הטעויות האלה תוקנו בספרים הנפוצים כיום, לא ראינו צורך
 להדפיסם מחדש.

קִנְטָרִם

הַצִּנּוּאָה הַקְדוּשָׁה

שְׁצִינָה לְבָנֵי הָרַב הַמְּאֹרֶה הַגָּדוֹל אִישׁ אֱלֹקֵי קָדוֹשׁ
וְנוֹרָא, עוֹבֵד הַשֵּׁם בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהֳרָה, צַדִּיק וְנֹעֵלָה

מוֹהַר"ר אֶלְכָּסֶנְדֶּר זִיסקִינְד זצוק"ל

בְּעַל מַחְבֵּר הַסֵּפֶר הַקְדוֹשׁ
יְסוֹד וְשֵׁרֵשׁ הָעֲבוּדָה

וְהִיא נִחְלָקֶת לְשְׁנֵי חִלָּקִים:
הַצִּנּוּאָה הַגָּדוֹלָה, הַצִּנּוּאָה הַקְטָנָה

וְנִלְוָה עֲלֶיהֶן
מְסִירַת מוֹדְעָה עַל עֵת הַפְּטִיכָה

מֵהַדוּרָה חֲדָשָׁה, מִפּוֹאֶרֶת וּמוֹשְׁלֶמֶת, עֶרּוּכָה וּמִסּוּדֶרֶת
בְּנִיקּוּד וּפִיסוּק מְלֵא, עִם צִיּוּנִים וּמְרָאֵי-מְקוֹמוֹת,
בְּפַעֲנוּחַ כָּל רְאשֵׁי-הַתִּיבּוֹת, עִם תִּרְגוּם מֵאִמְרֵי הַזֹּהַר,
בְּתוֹסֶפֶת מִבּוֹא הַסִּימָנִים (מִדְּפּוֹס רֵאשׁוֹן, הוֹרָאדָנָא
תַּקְנִי"ד) וְהַקְדָּמַת נֶכֶד הַמַּחְבֵּר זִיע"א (וּרְשָׁא תִּרְכ"א),
עִם עוֹד מַעֲלּוֹת רַבּוֹת כֹּאשֶׁר עֵינֵינוּכֶם תַּחֲזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל

נֶעֱרַךְ בַּעֲזַה"י ע"י

יְהוֹשֻׁעַ הָעִשִׁיל זִינְקוֹבֶר

יְרוּשָׁלַיִם תַּשְׁמ"ז

הַבְּטָחַת הַמַּחְבֵּר לַמְּקִיִּים צוֹאֲתוֹ

וּבִנְדָאִי אִם תִּקְיָמוּ צוֹאֲתִי, אֶהְיֶה מְלִיץ טוֹב בְּעַדְכֶם בְּעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן. גַּם עַל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מֵעַם קְדוֹשׁ שִׁינְהֵר בְּזָה,
מִבְּטִיחַ אֲנִי לוֹ בְּהַבְטָחָה נֶאֱמָנָה שְׂאֶהְיֶה מְלִיץ טוֹב בְּעָדוֹ.
(צוּאָה סִימָן ג')

צוֹ אָה

סְדוּרָה וְעֲרוּכָה. אֲשֶׁר הֵנִיחַ אַחֲרָיו בְּרָכָה. אִישׁ אֱלֹקֵי קְדוּשָׁה
הוּא נֹדֵעַ בְּשִׁעָרִים הַמְצִיגִים בְּהִלָּכָה. בְּשִׁמוֹ וּבְמַעֲשָׁיו
שִׁזְכָּה וְזָכָה. הֵלֹא הוּא הַמְפָּרֵס הַחֲסִיד הַמְקַבֵּל הַמְנוּחַ

מוֹהַר"ר אֶלְכָּסֶנְדֶּר זִיסקִינד בְּמו"ה מִשָּׁה זְצוּקְלֵל"ה

בַּעַל מַחְבֵּר הַסֵּפֶר הַקְדוּשָׁה

יְסוֹד וְשִׁרְשׁ הָעֲבוּדָה

וְהוּא צִוָּה עַל כָּכָה. לְהַעֲלוֹתָהּ עַל מִזְבֵּחַ הַדְּפוּס וּלְקַבְּעָהּ
בְּפִי תוֹעֵלְתָהּ וְצִרְכָּהּ. בְּהִתְחַלֵּת סֵדֶר הַתְּפִלָּה תִּהְיֶה
בְּרוּכָה. לְתוֹעֵלַת אֲנָשִׁי לֵבָב בְּנֵי אֵל חַי לְהִיּוֹת לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם
תָּמִיד לְהִיּוֹת עוֹבְדֵי הַשֵּׁם בִּירְאָה וְשִׁמְחָה. בְּכֵן אֵל תְּחוּסוּ
לְמַנְיָנֵיכֶם. בּוֹזוּ כֶסֶף בּוֹזוּ זָהָב וִירְאֵת הַשֵּׁם אוֹצְרֵכֶם.
וּבִזְכוֹת זֶה יָבוֹא וַיִּגְאָלְכֶם. בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

[נוסח דף השער של דפוס ראשון]

מֵהַדוּרָה חֲדָשָׁה, מִפּוֹאֶרֶת וּמוֹשֵׁלֶמֶת

עֲרוּכָה וּמְסוּדֶרֶת עַל-פִּי דְפוּס רִאשׁוֹן (הוֹרֵאדְנָא תִקְנִ"ד)

פַּעִיָּה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

שְׁנַת תַּשְׁמ"ז לַפ"ק

מכתבי תהלה

מכבוד הרב הגאון המפורסם שלשלת
היוחסין כבוד מו"ר ר' אליעזר לנדא
זצ"ל, מהוראדנא

הנה המוכ"ז המופלג י"א מהו' ראובן
נכד החסיד המפורסם איש
אלקים מוה' אלכסנדר זיסקינד
זצללה"ה חפצו לצרף עוד צוואה
קטנה מאביו זקנו החסיד זצללה"ה
בצירוף הצוואה אשר כבר נדפסה.
ומצוה להיות בעזרו ולעמוד לימין צדקו
כי דל הוא ואשרי משכיל אל דל.
יום ה' ד' אדר, "יהי שלום עד עולם" לפ"ק
אליעזר לנדא מהוראדנא

מכבוד הרב המאור הגדול החכם
השלם מוה' יהודא ליב זצ"ל
מו"ץ דק"ק הוראדנא

כאשר הביא לפני המופלג י"א מוה'
ראובן מק"ק קאלווריא,
נכדו של המנוח הצדיק החסיד האמיתי
המפורסם בחסידותו ופרישותו הרב ה"ג
מוה' אלכסנדר זיסקינד זצללה"ה
כתבי קודש צוואה קטנה שעדיין לא
נדפסה ודעתו להדפיסה עם הצוואה
אשר כבר נדפסה, ע"כ מצוה רבה
להיות בעזרו בזה בכדי לזכות את הרבים
בכתבי קודש של אביו זקנו החסיד זצ"ל,
וזכות אביו זקנו החסיד זצ"ל יעמוד לימין
צדקו בזה שיוצאו לאור בקרוב.
הכ"ד הבא עה"ח יום ו' עש"ק ה' אדר תרכ"א
לפ"ק הוראדנא.
יהודא ליב במו"ה יקותיאל זלמן
זצללה"ה מ"ץ דק"ק הוראדנא

מכבוד הרב הגאון המפורסם שלשלת
היוחסין כבוד מו"ר ר' דובעריש
מיזלש זצ"ל, אבדק"ק ווארשא

המוכ"ז הרבני המופלג ויר"א מוהר"ר
ראובן נכד החסיד האמיתי
המפורסם מוהר"ר זיסקינד זצ"ל
בעהמ"ח ספר יסוד ושורש העבודה,
נפשו אוותה להדפיס הצוואה של כבוד
זקנו הנ"ל ולצרף אליו עוד איזו עלים
לתרופה אשר המה עדנה בכתובים.
והנה מעשיו הטובים וצדקותיו המרובים
של האי חסידא קדישא עדיין חיים הם
מכוננו, לכן מהראוי לכל נדיב לב
לתמוך בידו של המופלג מוהר"ר ראובן
הנ"ל אשר ידו יד כהה, ורוחו נכאה,
למען יבצע פרי מחשבתו להעלות על
הדפוס דברי זקנו הנ"ל. וכל המסייעו
יגדל חסדו עם החיים ועם המתים,
למען שפתותיו של אותו צדיק יהיו
דובבות בקבר וימליץ טוב בעד המסייע
אשר ימין ה' תסעדנו, וכצנה רצון
עטרנו, ובבנין ירושלים יראנו, כנפש
המדבר לכבוד המחבר ויראתו הטהורה.
ואבטח באחב"י שלא יסיגו גבולו משך
עשרה שנים מיום דלמטה בלא רשות
המלכה"ד הנ"ל, כי זכה בזה החבור
מקנו החסיד זצ"ל, וכל העובר יהי בו.
חתם בי"א לחודש הרביעי, שנת "שאו מנחה
ובאו לפני ה'" לפ"ק ווארשא
דובעריש מיזלש חופ"ק ווארשא
יע"א

הסכמת מעלת הרבנים המופלאים

גדולי רבני ארם צובא זיע"א

ברור לעין כל יקרת תהלת המחברת צוואה יקרה הלזו להרב הגאון
הקדוש בעל-המחבר ספר יסוד ושורש העבודה אשר כל ירא
לדבר ה' עת אך יהגה מעט באמרו המסולאים, אז ימלא לבו הגיגי
רעיוני קדש אהבת ה' ויראתו, כוסף אמיץ לתורה, וחשק אדיר לקיום
המצוות הסגליות לשמה, בלב טהור נקי וזך. לכן תודות והודות למעלת
הרב הכולל ענוותן כהלל בנש"ק כמהר"ר עזרא לופס נ"י, אשר ליוקר
מציאותה השתדל להוציאה לאור לזכות את הרבים, ולספוח אליה דרוש
יקר מדרושי מו"א מעלת הרב המופלא, וכבוד ה' מלא, צדיק וחסיד,
פרוש וטהור, כמהר"ר נסים לופס ז"ל זיע"א. ובטוחים אנחנו באחב"י
היראים, כי יעזרוהו ויקחו מידו המחברת היקרה הלזו, וירכו לו במחירה
כנרבת לבכם הטוב, בשגם עתה שהוא נחוץ לכסף כי הוא משרך את
בתו לבחור יתום תלמיד חכם, ועליו משא כבד לשלם את גרונייתה. על
כן, אחינו בני ישראל נדיבים בעם, תמכוהו, החזיקו בידו ואמצוהו. בזה
תקיימו מצוות רבות, וזכות שני המאורות הגדולים המחברים זיע"א
יעמוד לכם להיותכם מוצלחים ומאושרים בכל עניינים, ובכל אשר תפנו
תשכילו, בימיכם ובימינו יושע יהודה, וישראל ישכון לבטח. דברי
המקווים רחמי האל, ובכל יום תמיד מצפים ומיחלים לתשועת ישראל
הקוראים מעומק הלב: אנא ה', הבא נא לציון גואל, החותמים בברכה
פה ארם צובה יע"א, שלהי חרש תמוז שנת יהי עליכם סתר"ה לפ"ק,
המדברים ברוב אהבה ושלו

הצעיר יעקב שאול דוויד הכהן יצ"ו

הצעיר מאיר ששון ס"ט

הצעיר אליהו חמווי ס"ט

הצעיר משה הררי ס"ט

הצעיר עזרא יצחק חמווי ס"ט

הצעיר הלל דוד במהר"ר מנשה סתיהון ס"ט

תשנג

הקדמת נכד המחבר זצלה"ה המביא לבית הדפוס

אליכם אישים אקרא! אליכם עם ד' יראי שמו אישים דברתי! הלא ידעתם את מורינו א"ז הרב החסיד עבד ד' מהו' אלכסנדר זיסקינד זצלה"ה ואת שיחו ביסוד ושורש העבודה שלו, רכו דברי מוסרו משמן, ורבים השיב מעון, יהי זכרו ברוך. ואנכי הקורא לכם בזה אתפאר קבל עם כי מבני בניו אני. אם אמרתי אספר לכם פרשת גדולת א"ז זצלה"ה ויקר תפארת צדקתו וחסידותו, הלא בוז תבוזו לי, כי מי בכל שער עמי לא ידע כי אחד בדורו היה? ומי ירא אלקים אשר לא יבדל שמו וזכרו על פעל כפיו אשר עשה בכל ספריו המלאים יראת שדי והצנע לכת? לו דומיה תהלה!

ואנכי הצעיר נין ונכד להרב החסיד המחבר זצלה"ה התעוררתי לחדש כנשר נעורי ספריו ולהוציא לאור עולם גם ספריו אשר עדן לא ראו אור הדפוס, והנני נותן לפניכם נדיבי עמי צוואת הרב החסיד של א"ז זצלה"ה אשר צוה לבניו ולבני עמו לפני מותו למען ישמרו תורת ד' ומצותיו ינצורו. לכן חנוני חנוני אתם יראי ד' ומבורכיו! כי מוכה אלהים אני! יד ד' נגעה בי, כבד פה וכבד לשון אני, ובגלל הדבר הזה דרכי המסחור לא ידעתי, ומאין יבוא עזרי לכלכל אנשי ביתי אף בלחם צד. חנוני נא נדיבי עם אלהי אברהם ותנו כבוד לא"ז הרב החסיד עבד ד' מהו' אלכסנדר זיסקינד זצלה"ה וקחו בכסף ספריו מידי, ותהי לכם לצדקה לעד להחיות איש כמוני, והנני נותן ברכתי שלום לכל פורשי צל חסדם, להיות בתומכי נפשי, הן המה אשר כבר באו בכתובים על ספרי, המתנרבים בעם, עם ד' אלה, וביחוד ליושבי עיר ואם בישראל, מלאה חכמים וסופרים, קריה העליזה, היא מקבת בור נוקרתי, לפני שמש יגון שמם יושבי עיר הוראדנא. המה הי' ראשונה לעורר רוחי בדבר הזה, רבים וכן שלמים בשתי ידי הושיטו כסף הקדימה ברוח חן ובפנים צוהלים, הון ועושר יהי' בביתם וצדקתם תעמוד לעד, גם ברוכים יהיו עם ד' אלה אשר לא יקפצו את ידם גם עתה ויביאו הספר אל ביתם. ואנכי עבד לעובדי ד' אברך אתכם בבני חיי ומזוני (ואל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניכם), ואל אלהים אתפללה כי יריק ברכתו עליכם החיים והשלום, ושלום על ישראל.

כ"ד עבד לעובדי ד' ומתאבק בעפר רגלי חכמים ונבונים, יראים ושלמים, נין ונכד להרב החסיד עבד ד' מהו' אלכסנדר זיסקינד זצלה"ה ראובן יעקב במוה' חנוך זונדיל זצלה"ה גראדזענסקי מקאלוואריעא

צוֹאָה קִטָּנָה

וְהִיא הַצּוֹאָה אֲשֶׁר צִוָּה אֵישׁ אֱלֹקֵי קְדוֹשׁ הוּא, לְבָנָיו
וְל"חֲבֵרָא קְדִישָׁא" כִּיצַד לְהַתְנַהֵּג עִמּוֹ אַחֵר פְּטִירְתּוֹ.
הַלּוֹא הוּא הַחֲסִיד הַמְּקַבֵּל, הַצַּדִּיק הַמְּפָרֵס

מוֹהַר"ר אֶלְכָּסְנֶדֶר זִיִּסקִינְדֵּר בְּמוֹ"ה מִשָּׁה זְצוּקְלֵל"ה

בְּעַל מַחְבֵּר הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ
יְסוֹד וְשִׁרְשׁ הָעֲבוּדָה

מֵהַדוּרָה חֲדָשָׁה, מִפּוֹאֶרֶת וּמוֹשְׁלָמַת

עֲרוּכָה וּמְסוּדָרָת עַל־פִּי דְּפוֹס רֵאשׁוֹן (וּוֹרֵשָׁא תֵּרַכ"א)
שִׁיצָא לְאוּר ס"ז שְׁנָה לְאַחֵר הַסְּתָלְקוֹת הַמַּחְבֵּר זְצוּק"ל
עַל־יְדֵי נִכְדּוֹ

מוֹהַר"ר רֵאוּבֵן יַעֲקֹב בְּמוֹ"ה חֲנוּךְ זֹוֹנְדִיל זְצַל"ה גְּרֵאדְזֶעֱנְסְקִי מְקַאֲלוּוֹאֲרִיעָא

פְּעִיָּה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

שְׁנַת תַּשְׁמ"ז לַפ"ק

צוואה

מהדורה ומרוכה. אשר הניח אחריו ברכה • איש
 בלקי קדוש וטרא • הוא נודע בשפטים
 במצויינים בכלכלה • נשמו ובחפשו שוכה ויוכה •
 כי' המפורסם החסיד אחיחי המקובל המנוח
 מהו' אלכסנדר זיסקינד נהכו' משה
 זצוק"ל מחוראדגא בע"ה ספר יסוד ושורש
 העבודה והוא צוה על ככה להעלותה על מזבח
 הדפוס ולקצעה כפי חופתה וצרכה • ובהחלטה
 סדר התפלה חסיד כרוכה לחופלת אנשי לבב בני
 אל חי להיות לנגד עיניכם חמיד להיות פונדי השם
 בראש ושמחה בכן אל תחשו למניינים קוץ כסף
 בזה זכר ויראת השם אורכם • ובזכות זה יבא
 וינאלכם ב"כ אכיר :

ועתה נתוספו עוד איזה פלים אשר נמלאו בכתובים
 ביד איש אחד מחפחתיט ואסרם ליד • נחלם
 אבותי קדוש אלהים • זכור מעמוד לנו לדור דורים • עד
 עמוד הבקן לחורגם

ווארשא

ברפוס הרנני מה' צבי יעקב באמנצונ

בשנת תרכ"א לפ"ק

CEWUA

w Warszawie 1861

w Drukarnie H. E. Bomberg

צילום דף השער של מהדורת ווארשא תרכ"א
 בה נתוספה לראשונה הצוואה הקטנה

מסירת מודעה על עת הפטירה

הגה על פסוק (תהלים לב, ו): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא", ודרשו רבותינו ז"ל (ברכות ח.): "לעת מצא" — זו מיתה; ובהיות כי זה כל האדם, לכן קדם כל דבר הריני מוסר מודעה לפני עלת כל העלות וסבת כל הסבות ורצון כל הרצונים, מחייב המציאות, ואלהותו הנצחית ואחדותו הנעלמת, אחד יחיד ומיוחד, ואין יחידות כמוהו בשום פנים, הנה הנה ויהיה, מהנה כל היות, איהו מלעיל כל עלמין ואיהו אסתר כל עלמין, לית אתר פנוי מנה, יוצרי ובוראי יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד, הריני מוסר מודעה לפניך, שרצוני ודעתי חפצי ותשוקתי אליך, והריני מבטל מהיום כל המחשבות זרות ורעות שאפשר לבוא, חס ושלום, בעת הזאת עת פרידת נשמותי מגופי, מחמת טרוף ובלבול דעתי, חס ושלום — הן בדבור, הן במחשבה. לכן אני מוסר מודעה לפניך, יוצרי ובוראי יתברך לעד, שיהא אותו הדבור או מחשבה בטל ומבטל, ולא יהא ממש בדבורי או במחשבותי או ברמיזתי, כי אתה יוצרי ובוראי יתברך ידעת מחשבותי ולבי, שאני מאמין באמונה שלמה ואמתית באלהותך הקדושה ותורתך הקדושה, שאתה אלהים אמת ותורתך אמת. והריני מקבל עלי ועל כל הדורות שיצאו מחלצי אלהותך ואחדותך הקדושה ותורתך הקדושה, וגם צויתי וגזרתי בצואת שכיב-מרע לבני שיחיו, שיקבלו גם הם אלהותך ואחדותך הקדושה ותורתך הקדושה עליהם ועל זרעם לעולם.

יוצרי ובוראי, יתברך שמו לעד, מן המצר קראתי שמו הגדול, שאל תטרף דעתי עלי את השעה, עת פרידת נשמותי מגופי, ותצילני מבלבול הדעת ומן התועים בעת הזאת. כל עוד נשמותי בי, רוח נכון חדש בקרבי, ותכין לבי ומחשבותי ורעיונותי בשעה זו ליחודך באהבה וביראה בכל לבי ובכל נפשי. ואל תאסוף עם חטאים נפשי, חס ושלום. תמות נפשי מות ישרים, כדי שאחזיר נשמותי למקום שחצבה משם, ולהיות מוכן ומזמן לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלך, ואמצא מנוחה

תתיח הצוואה מסירת מודעה הקדושה

בְּאוֹר הַחַיִּים. צִמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לֹאֵל חַי מְתִי אָבוֹא וְאַרְאֶה פָּנַי
אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵין לִי לְהַשְׁעֵן עַל זְכוּתִי וּמַעֲוִט מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים, כִּי יוֹדַע
אֲנִי עָרְפִי הַשֹּׁפֵל, רַק בְּאִתִּי כְּעֹנֵי הַמִּבְקֵשׁ עַל הַפְּתָחִים מִתְּנַת חֲנֻם, כֵּן
תְּחַנְּנֵנִי, יִתְבָּרֵךְ שְׁמֶךָ יוֹצְרִי וּבּוֹרְאִי, יְהִי רְצוֹן שְׁתֵּהא הָעוֹנָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
אֲנִי מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ, עַת רְצוֹן וְרַחֲמִים, וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי וְתִתְּנֵנִי תְּחַנְּנֵנִי.
וְאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן, אֱלֹהִים בָּרֵךְ חֲסִדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ.

יוֹצְרִי וּבּוֹרְאִי יִתְבָּרֵךְ, הֲרִינִי מוֹסֵר מַעֲתָה נַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי אֵלֶיךָ
בְּלֵב שָׁלֵם בְּרַעְיוֹתָא שְׁלִים, עַל-פִּי דַעַת אָבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
אֲבֹרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְרַעְיָא מְהִימָנָא וְהַנְּבִיאִים הַקְּדוּשִׁים וְעַל-פִּי דַעַת
חֲכָמֵי הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים, וְהֲרִינִי מִכּוֹן כְּוֹנָתָם עַל דַּעַתָּם וְעַל דְּרָךְ
הַיְדוּעַ לָהֶם אֵיךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת הַכּוֹנֵה בַּעַת פְּרִידַת נַפֶּשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה
מִהַגּוֹף. וְהֲרִינִי מִקְּבֵל עָלַי בְּלֵב שָׁלֵם וּבִנְפֶשׁ חֲפָצָה אֲרַבַּע מִיתוֹת בֵּית-
דִין, בְּכַדִּי לְתַקֵּן כָּל הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַמְתִּי בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְהֲרִינִי מִבְּקֵשׁ
וּמִתְחַנֵּן מַעֲלַת כָּל הָעֲלוֹת וְסִבַּת כָּל הַסְּבוֹת וְרְצוֹן כָּל הָרְצוֹנִים, שִׁיתֵּן לִי
בַּעַת הַזֹּאת שְׁכָל שָׁלֵם וְחֻזַּק לְטַהֵר לְבִי לְעַבְדּוֹ בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה וּבְאַמֶּת,
אָמֵן אָמֵן וְאָמֵן סְלָה.